



STORTINGET

Representantforslag 142 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen, Ingvild Wetrhus Thorsvik og Alfred Jens Bjørlo

Dokument 8:142 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen, Ingvild Wetrhus Thorsvik og Alfred Jens Bjørlo om å innføre et moratorium på nedbygging av myr til utbyggingsformål

Til Stortinget

Bakgrunn

Myr spiller en avgjørende rolle for å ivareta både klima og naturmangfold. I myr lagres det enorme mengder karbon, myr bidrar til å dempe flom og ekstremvær, og er leveområder for flere hundre rødlistede arter, særlig fugler og insekter. Det anslås at det i norsk myr er lagret rundt 3 500 millioner tonn CO₂-ekvivalenter (Bioforsk rapport nr. 162/2010). Når myr bygges ned, frigjøres karbon som har vært lagret i tusenvis av år, samtidig som sårbare og viktige økosystemer forsvinner.

Til tross for sin kritiske betydning for karbonlagring, klimatilpasning og biologisk mangfold, har norsk myr lenge vært under press. Ifølge Miljødirektoratet (2022) gikk over 100 000 dekar myr og torvmark tapt mellom 1990 og 2019, noe som har ført til et årlig rapportert klimagassutslipp på rundt 330 000 tonn CO₂-ekvivalenter (Faglig grunnlag for en strategi for å hindre nedbygging av myr. Notat fra Miljødirektoratet 29. juni 2022).

Likevel står enda mer myr i fare for å bli nedbygd. En rapport fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) fra 2023 viser at 164 km² myr er avsatt til fremtidig utbygging. Dersom dette realiseres, kan det medføre utslipp

på mellom 19 og 55 millioner tonn CO₂-ekvivalenter – i verste fall mer enn Norges totale klimagassutslipp i 2023.

Nedbygging av myr må også ses i sammenheng med Norges internasjonale forpliktelser. Naturavtalen (Kunming-Montreal-avtalen) fra 2022 slår fast at minst 30 prosent av verdens natur skal bevares innen 2030. Videre har Norge gjennom klimaavtalen med EU forpliktet seg til å redusere utslippene fra arealbruksendringer. Utslippene fra arealbrukssektoren skal ikke overstige karbonopptaket (den såkalte «netto-nullforpliktelsen»). Miljødirektoratet (2022) har imidlertid påpekt at Norge ikke ligger an til å oppfylle denne forpliktelsen uten nye tiltak. Å fortsette nedbyggingen av myr er derfor direkte i strid med både nasjonale klimamål og internasjonale avtaler.

I forbindelse med statsbudsjettet for 2023 vedtok Stortinget i desember 2022 at regjeringen skulle legge frem et forslag om forbud mot nedbygging av myr til utbyggingsformål (vedtak nr. 108 (2022–2023)):

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om forbud mot nedbygging av myr til utbyggingsformål i løpet av 2023. Det skal utredes mulige dispensasjoner fra forbudet for å ta vare på andre arealer med høy verdi og utbygging av samfunnskritisk infrastruktur. Målet er at forbudet reelt sett skal redusere nedbyggingen av myr.»

På bakgrunn av dette vedtaket leverte Miljødirektoratet et forslag til forbud mot nedbygging av myr den 1. desember 2023. Miljømyndighetene anbefalte å plassere forbudet i naturmangfoldloven, og foreslo at eventuelle unntak skulle behandles gjennom dispensasjon fra Statsforvalteren.

Regjeringen har imidlertid besluttet å utsette forbudet og utrede saken på nytt. Begrunnelsen er at det foreslåtte forbudet ikke har tilstrekkelig kobling til plan- og bygningsloven, noe som kan gjøre det vanskelig for kommunene å avslå byggesøknader så lenge disse er i tråd med vedtatte planer. Regjeringen har derfor bestilt en ny utredning fra Universitetet i Bergen, som skal leveres innen utgangen av april 2025. Deretter må både høringsnotat og lovforslag revideres og sendes på høring i tre måneder, før et nytt forslag kan forelegges Stortinget. Dette innebærer at et forbud kan bli utsatt i lang tid.

Med denne forsinkelsen øker risikoen for ytterligere tap av verdifulle myrområder. Hver måned som går uten et forbud, kan føre til irreversible ødeleggelser med store konsekvenser for både karbonutslipp og øko-

systemer. For å unngå at verdifulle myrområder går tapt mens regjeringen utreder et nytt forslag, fremmer forslagsstillerne følgende forslag:

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

Stortinget ber regjeringen umiddelbart innføre et moratorium på nedbygging av myr til utbyggingsformål. Moratoriet gjelder inntil Stortinget har behandlet nytt lovforslag om forbud mot nedbygging av myr.

25. mars 2025

Guri Melby

Ingvild Wetrhus Thorsvik

Ola Elvestuen

Alfred Jens Bjørlo